

Lekcja 40

Temat: Prawa i obowiązki pracownika i pracodawcy.

1. Prawo pracy dość szczegółowo określa prawa i obowiązki pracownika oraz pracodawcy. Obowiązki pracownika wynikają z praw pracodawcy, natomiast to, co jest obowiązkiem pracodawcy, jest prawem pracownika.
2. Ważniejsze obowiązki pracownika

OBOWIĄZKI	
Wynikające z czasu pracy	Wynikające z przepisów BHP i przeciwpożarowych
- konieczność przestrzegania obowiązującego w firmie czasu pracy i niezwłocznego powiadomienia pracodawcy o przyczynie ewentualnej nieobecności; - potwierdzanie obecności w firmie zgodnie z panującymi w niej zasadami - czas pracy nieprzekraczający 8 godzin na dobę i przeciętnie 40 godzin w pięciodniowym tygodniu pracy w przyjętym okresie rozliczeniowym (nie dłuższym niż cztery miesiące, a w wyjątkowych wypadkach – 12 miesięcy)	- znajomość przepisów BHP i przeciwpożarowych oraz branie udziału w szkoleniach i egzaminach dotyczących tych przepisów - wykonywanie pracy zgodnie z przepisami BHP (m.in. dbanie o porządek w miejscu pracy, stan maszyn, oraz stosowanie odpowiedniej odzieży, obuwia itd.) - wykonywanie okresowych badań lekarskich (jest to warunek dopuszczenia do pracy)

3. Prawa pracownika
 - prawo do terminowego otrzymania wynagrodzenia za pracę
 - prawo do odpoczynku (11 – odpoczynku podczas doby, 35 godzinnego w tygodniu) oraz przynajmniej 15-minutowej przerwy w wypadku pracy powyżej sześciu godzin
 - prawo do płatnego urlopu wypoczynkowego
 - prawo do bezpiecznych warunków pracy
 - prawo do korzystania z systemu zabezpieczeń społecznych (wynika z obowiązku ubezpieczenia zdrowotnego i społecznego przez pracodawcę)
 - prawo do świadczeń socjalnych np. zasiłku chorobowego czy macierzyńskiego)
4. Dodatkowe prawa pracowników młodocianych
 - prawo do urlopu (po 6 miesiącach – 12 dni roboczych, po roku 26 dni), którego udziela się tylko w czasie ferii i wakacji
 - ograniczona liczba godzin pracy – w wieku do 16 lat – do 6 godzin, a powyżej 16 roku życia – do 8 godzin na dobęMłodociany nie może wykonywać pracy w godzinach nadliczbowych i nocą.
5. Obowiązki pracodawcy
 - zawarcie umowy o pracę na piśmie przed dopuszczeniem pracownika do pracy,
 - poinformowanie pracownika o warunkach zatrudnienia i przysługujących mu prawach do siedmiu dni od zawarcia umowy
 - zapoznanie pracowników z ich obowiązkami,
 - organizowania pracy z uwzględnieniem kwalifikacji pracowników i przepisów BHP
 - terminowe wypłacanie wynagrodzenia

6. Prawa pracodawcy

Pracodawca ma prawo do zatrudniania pracowników zgodnie z ustalonymi przez siebie kryteriami, zwalniania ich, ustalania warunków płacy i pracy, awansowania oraz przyznawania nagród i wyróżnień. W razie niewywiązywania się pracownika z powierzonych zadań pracodawca może stosować sankcje, takie, jak:

- odpowiedzialność porządkowa – kara upomnienia, kara nagany
- odpowiedzialność materialna – do wysokości rzeczywistych strat powstałych z winy pracownika, w wysokości nie wyższej niż trzykrotność wynagrodzenia (chyba, że szkoda nastąpiła w wyniku umyślnego działania)
- odpowiedzialność karna – zgłoszenie popełnienia czynu przestępczego. Ustalenie kary należy do policji i sądu.

Zadanie domowe

Wszystkie podstawowe obowiązki pracownika są ważne. Spróbuj jednak wybrać ten obowiązek, który wydaje Ci się najistotniejszy dla efektywności funkcjonowania twojej firmy. Uzasadnij swój wybór.